

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

XXIII. Vtrum vnio hypostatica fundet communicationem idiomatum inter
Deum, & hominem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

fuisse à Verbo, non tantum mediata, & in hypostasi; sed immediata, & secundum hypostasim; hoc est non solum assumptam fuisse immediatè humanitatem, cui inest verus sanguis; sed etiam ipsum sanguinem assumptum fuisse aequè immediatè per immediatam eiusdem vnionem cum persona Verbi. Hæc veritas licet non sit aequè expressè de fide sicut duæ præcedentes; tamen negari non potest absque errore propter complura Conciliorum, Pontificum, & Patrum videntissima testimonia, quæ fuse producit Suar. disp. 15, sect. 6.

Art. 4. Confirmatur ex Mysterio Eucharistiæ; quia Verbum diuinum adest per concomitantiam, non minus sub speciebus vini, quam sub speciebus panis, vt colligitur ex Ioan. 6. 55. *Caro mea verè est cibus; & sanguis meus verè est potus. Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem in me manet, & ego in eo.* Et tamen sub speciebus Vini solus adest sanguis ex vi verborum, sicut sub speciebus panis solum adest corpus. Ergo non aliter, aut minus immediatè est vnitus Verbo sanguis, quam corpus.

Art. 5. Superest quartum non vsque aded certum; longè tamen probabilius opposito, & plerisque Theologis probatum: Verbum diuinum immediatè, & secundum hypostasim assumpsisse reliquos etiam tres humores, necnon cætera omnia, quæ spectant ad connaturalem integritatem, & perfectionem substantialem corporis humani, vt capillos, dentes, & ungues. Primum quia hæc omnia comprehenduntur communiter sub hac voce; *Corpus humanum*, absolute prolata, prout communiter profertur à Conciliis, & Patribus: dum asseritur assumptum à Verbo. Secundò, quia decebat Verbum diuinum, vt, siquidem assumeret naturam creatam, eam assumeret non solum essentialiter, & formaliter; sed etiam materialiter, & integraliter vndeque perfectam, & completam, quatenus congrueret fini assumptionis. Tertio, quia eadem, aut ferè eadem ratio est de sanguine, cuius immediata assumptio est certa, ac de reliquis tribus humoribus; Nec longè diuersa est, de cæteris, quæ illis adiuncta sunt. Quandoquidem omnia pertinent ad constitutionem connaturalem, & complementum substantiale perfectiuium corporis humani. Sola igitur, & tota humanitas assumpta est cum exclusione suppositi, seu substantiæ connaturalis, & cum inclusione omnium partium pertinentium ad substantialem eius perfectionem, & complementum connaturale.

Ad 1. Olim apud Philosophos antè notitiam Incarnationis Verbi, hæc vox, *homo*, significabat promiscuè, ac indifferenter, tum naturam humanam seorsim; tum coniunctam cum supposito: Sicut hodieque significant, Ignis, Aer, Aqua, & similes voces. Eadem indifferentia hæsit diu etiam apud Catholicos; & tandiu licuit dicere, quod Verbum assumpsisset hominem, subintellecta exclusione suppositi ex contextu, aut præsupposito principio fidei. At postea ob maiorem claritatem, & distinctionem cepit natura humana secundum se significari sola hac voce, *Humanitas*. Homo verò in concreto prout complectitur naturam, & personam, seu suppositum, hac alia solà, *Homo*. Atque hæc distinctio, ac determinatio significationum vsque aded percrebuit, præsertim in Scholis, vt iam non liceat amplius, nec tutum sit dicere, *Verbum assumpsit hominem*, vt docent D. Thom. q. 4. ar. 3. & omnes deinceps Theologi; quia redolet iam, si & planè non continet, Nestorianismum de dualitate personarum in Christo.

Ad 2. Sicut corpus ratione sui præcisè non est capax præmij, aut supplicij, & tamen afficitur vtroque propter vnionem ad animam rationalem, qua & ipsum redditur rationale in concreto: Ita ob eandem vnio-

R. P. de Esparza Cmsf. Theol. Tom. II.

nem est assumptibile à Verbo. Quæ de causâ à D. Thoma, & aliis communiter, dicitur assumptum mediante anima, vt supra iterum indicatum est, idest, assumptum habente assumptione animæ rationem finis præcipuè intenti, & non ita pendente ex natura rei ab assumptione corporis; sicut hæc dependet ab illa. Nec in triduo mortis dependentia ista defecit; quia retenta est vnio corporis ad Verbum, propter ordinem, quem retinuit, ad vnionem cum anima iterum redituram. Quapropter licet omninò repugnet assumi à persona diuina naturam irrationalem completam in ratione naturæ, nec ordinatam ad animam rationalem, saltem vt instrumentum eius coniunctum: Quod quidem videtur aliquantò probabilius, ob rationem positam in obiectione; nihil tamen inde concluditur aduersus assumptionem corporis humani, vel etiam humorum pertinentium ad perfectionem, & complementum integrale eiusdem corporis in ratione idonei subiecti informationis, & instrumenti coniuncti respectu animæ rationalis.

Ad 3. Nomine carnis intelligitur eo in loco, vti, & sæpè aliàs in scriptura, & extra illam, quæ propriè, & absolute caro est, nempe viua, & informata per animam. Expressa verò potissimum est caro, vt excitaretur magis admiratio, magisque charitas erga Deum accenderetur per expressionem comparationis extremorum sub ea ratione, secundum quam maxime distant inter se, & nihilominus sunt coniuncta amore nostri. Quod ad sufficientiam attinet, ea est, proculdubio, concedenda Verbo respectu corporis in genere causæ, seu quasi causæ formalis. Quia corpus non informatum anima non potest esse viuum, & idoneum principium, ac subiectum operationum vitalium partis sensitiuæ, ac rationalis, vt dicitur infra qu. 27.

Ad 4. Constat satis ex responsione ad secundum quoad priorem rationem de informabilitate earum partium integralium, seu de defectu omnis immediatæ informationis per animam rationalem, à cuius defectus veritate, vel falsitate, quæ est res valde dubia, merito præscinditur; quoad assumptionem immediatam earundem partium, præsertim quoad sanguinem, & independentem ab ea quæstione philosophica rectè defenditur, earum assumptio immediata, vt apparet ex responsione ad quæstionem, & ex dicta respons. ad 1. Quia videlicet spectant ad integram perfectionem corporis, siue informantur, siue non, anima rationali, & conferunt corpori, vt sit idoneum subiectum, & instrumentum perfectum animæ. Iam illud axioma, de nunquam dimisso eo, quod semel assumptum fuit, accipiendum est, vt docent Suar. & alij. In eodem illo sensu, quo dicitur animam non dimittere corpus dum viuunt homo; licet multæ eius partes varientur interim, ac dimittantur. Itaque Verbum nunquam dimisit, quod semel assumpsit per se, hoc est humanam naturam, quoad omnes eius partes essentielles, & integrales, dum non amiserunt in perpetuum rationem talium partium.

QVÆSTIO XXIII.

Vtrum vnio hypostatica fundet communicationem idiomatum inter Deum, & Hominem.

VIdetur non fundare. 1. Quia communicatio idiomatum inter Deum, & Hominem dicitur Prædicatio, eorum, quæ sunt propria naturæ diuinæ, de homine; & de conuerso prædicatio, de Deo, eorum quæ sunt propria naturæ humanæ. At huiusmodi mutuam prædicationem nequaquam fundat vnio hypostatica;

hypſtatica; quia cum reiſſa natura humana non communicetur Deo à parte rei, atque prædicatio vera debeat conformari rebus, ut ſunt à parte rei, non poſſunt communicari Deo per prædicationem prædicata, quæ ſunt propria naturæ humanæ, & non communicantur Deo à parte rei. Quod verò non communicentur à parte rei, patet ex quæſt. 21. In qua dictum eſt Deum non immutari per unionem hypſtaticam; ideòque nihil illi de nouo accedere, aut communicari per eandem. Ergò vnio hypſtatica non fundat communicationem, ſaltem mutuam, idiomatum inter Deum, & Hominem; Quod ſi non fundat mutuam, nullam omnino fundat. Quia vnio ex ſuo conceptu habet ut verumuis extremum æqualiter vniat, ac communicet alteri.

2. Nihil eſt magis proprium naturæ humanæ, quàm eſſe humanitatem; nihilque eſt magis proprium naturæ diuinæ, quàm eſſe diuinitatem. Hæc autem non communicantur; quia non poteſt dici: Homo eſt diuinitas: Deus eſt humanitas. Si autem non communicantur, quæ ſunt maximè propria vtriuſque naturæ communicari conſequenter non poterunt, quæ vtriuſque ſecundario conueniunt. Ergò neque quæ ſunt propria naturæ humanæ communicantur Deo; neque e conuerſo.

3. Propriiſſimum eſt naturæ humanæ etiam in concreto eſſe creaturam, & incepſſe in tempore. Hæc autem prædicari non poſſunt de Deo, aut de Verbo Diuino. Arrianum namque eſt dicere: Verbum, ſeu Filius Dei, aut etiam Chriſtus eſt creatura, incepit eſſe in tempore. Accedit non poſſe prædicari de aliquo, quæ continentur ſub aliqua ratione comuni; ſi de eodem prædicari non poſſit ipſa ratio communis; quia exclusio generis includit in ſe exclusionem ſpecierum. Ratio autem creaturæ eſt communis omnibus prædictis propriis naturæ humanæ. Ergò ſiquidem ratio creaturæ prædicari non poteſt de Deo, aut Verbo, aut de Chriſto, nihil eorum, quæ ſunt propria naturæ humanæ prædicari de iſdem poteſt.

4. Proprium eſt naturæ non diuinæ, tùm in abstracto, tùm in concreto, eſſe vbique. Tam enim Diuinitas, quàm Verbum eſt vbique. Nequit autem dici de homine, aut de Chriſto, quod ſit vbique. Ergo quæ ſunt propria naturæ diuinæ, ſive in abstracto, ſive in concreto, non ſunt prædicabilia ratione unionis, de homine, & de Chriſto.

Artic. 1. Reſpond. Idiomata dicuntur in præſenti, quæ ſunt cuiuſque propria relatiuè ad prædicationem, & communicatio idiomatum dicitur conſequenter prædicatio eorum, quæ ſunt propria alicuius de aliquo alio. Distinguenda ſunt prædicata, quæ ſunt propria naturæ in abstracto ab iis, quæ ſunt propria eiſdem in concreto; necnon ab iis, quæ ſunt propria eiſdem tam in abstracto, quàm in concreto. Quæ ſunt propria cuiuſque naturæ tantùm in abstracto, non communicantur alteri naturæ, neque in abstracto, neque in concreto. Talia prædicata ſunt in natura humana, humanitas, mortalitas, & ſimilia, quæ ita dicuntur de ipſa natura, ut non dicantur de homine. Ratio conſclusionis eſt, quia natura humana, & diuina, non ſunt vnitæ inter ſe immediatè, ut dictum eſt quæſt. 21. Ideòque non datur fundamentum communicationis, quoad ea quæ ipſis conueniunt in abstracto.

Artic. 2. Alia ſunt prædicata propria cuiuſque naturæ, in concreto, includendo ipſum ſuppoſitum, & hæc prædicata communicantur mutuò ex vi unionis. Talia prædicata ſunt, homo, paſſibilis, mortalis, eſuriens, &c. Homo enim prout includens ſuppoſitum ratione ſuæ naturæ, eſt mortalis, paſſibilis, &c. Et ſimiliter Deus eſt omnipotens, omniſcius, im-

mortalis, &c. Ratio conſclusionis eſt; quia per unionem hypſtaticam, factum eſt idem ſuppoſitum commune vtrique naturæ. Ergò quæ ſunt propria cuiuſque naturæ in concreto, ſeu quatenus includentis ſuppoſitum, facta ſunt communia vtrique naturæ in concreto, & prout includentis ſuppoſitum. Hæc igitur ratione dici poteſt Homo eſt Deus, Deus eſt Homo; Homo eſt omnipotens, omniſcius, &c. Deus eſt mortalis, patiens, &c. Et ſimiliter dici poteſt, immortale moritur; impaſſibile patitur; æternum naſcitur in tempore.

Artic. 3. Duo tamen obſeruanda ſunt, alterum eſt, eandem illas propoſitiones admitti non poſſe cum reduplicatione reſtringente ſuppoſitum ad alteram naturam determinatè; cuiuſmodi ſunt illæ propoſitiones: homo, ut homo eſt Deus: eſt omnipotens, &c. Deus in quantum Deus eſt homo; eſt mortalis, &c. Quia reduplicatio ſignificat prædicatum conuenire ſubiecto, ratione formæ, ſeu naturæ, vnde idem ſubiectum habet, ut ſit homo, vel ut ſit Deus. Vnde perinde eſt prædicari concretum de concreto, cum tali reduplicatione; atque prædicari concretum de abstracto, ſeu de natura ſecundùm ſe; cuiuſmodi prædicationem, dictum eſt eſſe falſam; quia homo non eſt Deus per formam, ſeu naturam hominis; hoc eſt, per naturam, ſeu formam, vi cuius homo eſt homo: Et ſimiliter de Deo.

Artic. 4. Alterum eſt, propter eandem rationem, & communicationem idiomatum, propter quam ſunt veræ propoſitiones affirmatiuæ, per quas, quæ ſunt propria hominis, prædicantur de Deo, & e conuerſo; eſſe falſas propoſitiones negatiuas, per quas eadem de iſdem negantur. Quia negatio eſt vniuerſaliſſimæ ſignificationis, diciturque malignantiſſimæ; quia deſtruit totum, quod ſequitur ſecundùm omnem ſuam rationem; vnde prædicatum, cui adiungitur, excludit à ſubiecto ſecundùm vtramque naturam. Quia de cauſa falſum eſt, Verbum non eſſe natum ex Virgine; non eſuriſſe, &c. Et ſimiliter Chriſtum, ſeu hunc hominem designato Chriſto non eſſe Deum, omnipotentem, &c. Verùm cum reduplicatione eadem præpoſitiones euadunt veræ, ex. gr. Deus non eſt mortalis, idque ob eandem rationem, ob quam dictum eſt, affirmatiuas ſimiliter reduplicantes eſſe falſas.

Artic. 5. Circa prædicata, quæ reiſſa ſunt communia vtriuſque, aut alteri naturæ, tam in abstracto, quàm in concreto, uſus obtinuit, ut accipiantur tantùm in abstracto, & ſecundùm naturam tantùm, in aliquibus prædicationibus. Huiuſmodi eſt inter affirmatiuas, *Verbum eſt creatura; Chriſtus eſt creatura*, quæ ſapit Arrianiſmum, atque ab Arrianis uſurpabatur ad ſignificandum, Verbum & Filium Dei, & Chriſtum eſſe Creaturam ſecundùm naturam propriam Verbi, & non ſolùm ſecundùm naturam aſſumptam. Eiſmodi etiam eſt hæc propoſitio, *Chriſtus eſt vbique*, quæ proferitur ab aliquibus hæreticis, dictis propterea vbiquetariis, ad ſignificandum Chriſtum eſſe vbique etiam ſecundùm humanitatem. Eiſdem rationis eſt inter negatiuas, iſta propoſitio, *Verbum Diuinum non eſt mortale*, quæ communiter admittitur, quia particula, *non*, ponitur cum reſtrictione ſubiecti ad naturam diuinam; perinde atque ſi adhiberetur reduplicatio paulo prius expoſita. Huiuſmodi igitur propoſitiones, vel abſolutè ſunt negandæ, vel quod conſultius eſt, ſunt distinguendæ adiuncta ſubiecto idonea reduplicatione modo nuper explicato, v. g. Deus eſt creatura, non ut Deus eſt, ſed ſecundùm naturam humanam. Reliquæ propoſitiones communicatiuæ idiomatum inter Deum, & hominem admittuntur abſolutè iuxta dicta.

Ad 1. Quod Deus, & natura diuina non immutentur

nc

nec perficiantur, aut deteriores ratione vnionis hypostaticæ, vt dictum est qu. illa 21. non tollit quomodo ratione eiusdem vnionis, habeant suppositum commune cum natura humana. Communicatio autem idiomatum fundatur in hac præcisè communitate, atque identitate suppositi, vt visum est. Ergo ex eo principio non tollitur mutua communicatio idiomatum.

Ad 2. Humanitas, Mortalitas, & similia dicuntur de natura humana tantum in abstracto. Dictum autem est, non dari communicationem idiomatum, quoad talia prædicata, siue sint primaria, siue secundaria naturæ, quod impertinenter, se habet ad rem præsentem; & reddita est ratio discriminis, quoad ea quæ dicuntur in concreto.

Ad 3. & 4. Reddita similiter est ratio exceptionis, ob quam illæ propositiones non admittantur; tamen si admittantur aliæ illis similes ex parte materiæ, & formæ. Ad id, quod additur in 3. de ratione communi, & particulari generica, & specifica, verum quidem est nullam rationem specificam esse prædicabilem de eo, de quo prædicari non potest per se, & ex natura rei significatæ ratio vniuersalis, & generica, continens sub se talem rationem specificam. At si ratio vniuersalis, & generica tantum per accidens prædicari non possit propter abusum, & affinitatem cum hæresi conuenientem specialiter tali voci, nihil id impedit prædicabilitatem specierum contentarum sub illa. Ita autem accedit in præsentem, vt appareret ex dictis.

QVÆSTIO XXIV.

Vtrum Humanitas Christi reddatur sancta, & grata Deo per sanctitatem increatam?

Videretur non reddi. 1. Quia effectus formalis proprius vnus formæ non potest præstari per aliam formam diuersæ speciei: Sed sanctificatio humanæ naturæ est effectus formalis proprius gratiæ habitualis, vt constat ex Trident. sess. 6. cap. 7. Ergo per nullam aliam formam præstari potest ea sanctificatio. Ergo neque per sanctitatem increatam.

2. Si Verbum immutaret, ac perficeret humanitatem ratione vnionis ad illam, etiam humanitas immutaret, ac deterioraret Verbum, ratione vnionis ad ipsum; quia vnio, & coniunctio duorum inter se necessitudo est vtrinque æqualis, eiusdemque rationis. Humanitas autem non immutat, aut deteriorat Verbum; Ergo nec ipsa immutatur, aut perficitur à Verbo.

3. Humanitas non sanctificatur per personalitatem Verbi, vt distinctam virtualiter à Deitate; quia vt sic nullam habet personalitas perfectionem, aut bonitatem peculiarem, vt dictum est in qq. de Deo; Sed neque sanctificatur per Deitatem, vt distinctam virtualiter à personalitate. Quia vt sic, non vnitur immediatè humanitati, vt dictum est quæst. 21. Atque forma non vnita immediatè subiecto, non potest illud immediatè perficere. Ergo humanitas nullatenus potest sanctificari per sanctitatem increatam.

4. Sanctitas increata neque finitè potest sanctificare humanitatem, neque infinitè. Non finitè, quia forma infinita non potest dare nisi effectum formalem infinitum. Neque infinitè quia subiectum finitum, non est capax effectus formalis infiniti. Non enim potest conuenire ipsi per formam aliquam, contradictorium eius, quod est sibi essentiale. Ergo nullo pacto potest sanctificari humanitas sanctitate increata.

R. P. de Esparza Curs. Theol. Tom. II.

5. Si humanitas ratione vnionis ad Verbum redderetur sancta sanctitate propria Verbi; Similiter redderetur immensa, æterna, omnipotens, &c. immensitate, æternitate, omnipotentia, &c. propria Verbi. Quia hæc omnia prædicata sunt æquè, eodemque modo propria Verbi diuini, & insuper sunt indistincta inter se, non solum realiter, sed etiam virtualiter intrinsecè; ideòque incommunicabilia seorsim, tam ex sua natura, quam ex natura vnionis ad Verbum. Sequela autem est absurda, & meritò ab omnibus Theologis reiecta, vt potè contradicens fidei de Christo, nec vbiq; nec semper existente, & sic de cæteris secundum humanitatem.

6. Tamen si lapis assumeretur à Verbo diuino non tamen sanctificaretur sanctitate increata. Ergo nec humanitas sanctificatur eadem sanctitate; quia assumpta est à Verbo. Antecedens est in confesso apud omnes: Patet consequentia, quia omnia creata æquè distant à Deo ratione suæ imperfectionis; atque lapis est incapax sanctificari sanctitate increata ob distantiam sibi conuenientem ratione suæ imperfectionis à perfectione diuina.

Art. 1. Resp. Repugnat Deum velle benefacere naturæ rationali creatæ, atque de facto illi benefacere quantum potest, quin eo ipso constituat talem naturam summè sibi dilectam, gratam, & amicam; atque aded sanctam. Nihil namque aliud est recipere aliquem in summam summæ amicitie coniunctionem, quam summè illi benefacere, voluntatè summè benefaciendi, communicando illi omne suum bonum communicatione summa inter omnes absolute possibiles. Deus autem vniendo Verbum suum hypostaticè humanitati, habet efficacissimam voluntatem benefaciendi illi quantum potest, & de facto ita illi benefacit. Siquidem illi donat filium Dei, donatione inter omnes possibiles summè perfectæ, & consequenter donat omnia illi absolute donabilia iuxta illud Pauli 8. ad Rom. 32. *Quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit?* Quod à fortiori valet de humanitate, cui donauit Filium suum per immediatam, & intimam coniunctionem physicam, qua vnione nulla alia potest esse maior; Imò nulla potest esse illi æqualis. Ergo Deus vniendo se immediatè humanitati constituit suam summè dilectam, gratam, & amicam; atque aded summè sanctam; ita vt infra Deum, qui est sanctus per essentiam, nihil possit esse sanctius humanitate Christi.

Art. 2. Hanc summam sanctificationem humanitatis per Verbum significant clare magnificæ illæ locutiones Conciliorum, & Patrum, quibus asserunt tam carnem, quam voluntatem humanam Christi esse deificatas. Quæ locutiones cum vsurpentur à Conciliis Generalibus, dum instruunt fideles de rebus Fidei, non possunt accipi in sensu improprio, & exaggeratiuo. Affirmant porro istam humanitatis deificationem sexta Synod. act. 17. & Concil. Florent. in Decret. vnionis. *Tertiò definitionem*, vbi ante med. habet hæc verba. *Humana eius voluntas deificata est, non precepta, saluata autem magis secundum Theologum Gregorium dicentem. Nam velle illius, quod in saluatore intelligitur, nihil est contrarium Deo; Deificatum est totum.* Deificare autem est sanctificare. Est enim constituere humanitatem impeccabilem, radicem operationum diuinarum, ac supernaturalium, atque ipsius Beatitudinis, & obiectum congruum diuinæ dilectionis, in quibus sanctificatio formaliter consistit. Igitur Verbum sanctificat summè, humanitatem, dum eam deificat.

Art. 3. Non minus clare exprimit Sacra Pagina eandem sanctificationem humanitatis per deitatem, dum dicit humanitatem esse vnctam diuinitate. Psalm. 44. *Vnxit te Deus, Deus tuus oleo latiss.* Luc. 4. &